

- Okullarla "piyasa" arasındaki bağı güçlendirilmesi,
- Teknolojik yenileşmenin hızla eğitime aktarılması,
- Eğitim sisteminin yeniden düzenlenmesi.

Yukarıdaki sonuçlardan yola çıktığımızda eğitimin tamamen ticari bir mantıkla ele alındığını görmek mümkündür. Eğitimde toplam kalite uygulamalarını böylesi bir mantığın sistematik devamı olarak değerlendirmek gerekir. Tıpkı sanayide olduğu gibi, okullarda da kalite konusu verimlilik ve ticari kar kelimeleriyle birlikte gündeme gelmiş bulunmaktadır.

TKY' nin "kalite" kavramı, müşteri memnuniyetini temel alan ve nitelikli, kamusal eğitim ile bağdaşması mümkün olmayan bir kavramdır. Müşteri, piyasada mal ve hizmeti satın alan kişiyi tanımladığından, her yurttaşın hakkı olan eğitim hizmetleri satın alınabilir veya satın alınması gereken bir meta olarak kabul edilmektedir. Okullarda eşit, bilimsel esaslara dayalı, demokratik, özgürlükçü bir eğitim anlayışı yerleştirmek yerine; dayanışmadan çok rekabete dayalı, bireyciliği özendiren, kamu hizmeti olmasından çok piyasa ilişkileri içinde adeta meta haline getirilmek istenen bir eğitim anlayışı yerleştirilmeye çalışılmaktadır.

i) Müfredat Laboratuar Okulları (MLO) Projesi

Müfredat Laboratuar Okulları (MLO), Toplam Kalite Yönetiminin pratik olarak uygulandığı bir projedir. 1993 yılından beri Dünya Bankası destekli olarak uygulanmaktadır. Son yıllarda uygulama genişletilmesi doğrultuda önemli adımlar da atılmış durumdadır. Bugün, Türkiye de toplam 23 ilde 208 okulda uygulanmaya konmuş ve yeni öğretim yılında sayıları artırılmıştır. Bu proje ile;

- İlk ve ortaöğretimde eğitimin niteliği artırılarak öğrenci başarısının OECD ortalamasına yaklaştırılması sağlanacaktır. Ders

kitapları güncelleştirilecek ve geliştirilecektir. Ders kitaplarının basımı ve ciltlenmesi de dahil olmak üzere, fiziksel nitelikler iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

- Öğretmen eğitimi de niteliği yükselterek OECD ülkelerindeki standartlara ulaştırılacaktır. Bunun hizmet öncesi yetiştirme işlevini YÖK, hizmet içi yanını ise MEB uygulayacaktır.
- Okulun bilinen derslikler ile yönetim odalarının dışında; resim, müzik odası, iş eğitim atölyeleri, fen laboratuvarları, bilgisayar laboratuvarı, kitaplık, çok amaçlı salon, öğretmen çalışma odaları, ekipman odası, rehberlik ve psikolojik danışman odası, baskı odası, spor salonu, sağlık merkezi vb. uygulamalar modelin öncelikleri arasındadır.

Ayrıca tam gün eğitim yapılması, sınıf mevcutlarının 30'u geçmemesi, görsel, işitsel öğretim araçlarıyla tam teşekkül bir denetimin sağlanması şartı vardır.

Eğitim ortamlarının donanımları ise şu şekilde belirlenmiştir;

- Tek kişilik masa, sandalye ve dolapları, tekerlekli tepegöz sehpa çok amaçlı kullanıma uygun dolap,
- Sabit ya da taşınabilir projeksiyon perdesi,
- Bilgisayar laboratuvarında her öğrenci ve öğretmen için bilgisayar, masa, sandalye, teknik işler için masa, yeterli sayıda yazıcı, klima, taşıyıcı sehpa, camlı dolaplar,
- Her sınıfta TV, video player, tepegöz ve kağıtlı tahta,
- Müzik odasında piyano ya da org, flüt, saz vb. müzik aletleri, CD'li radyo-kaset çalar, yönetici odalarında TV, video, teyp, multi medya, bilgisayar ve internet bağlantısı için telefon hattı,
- Öğrenci danışma merkezinde bilgisayar, püskürtmeli yazıcı, resim odasında TV, video player, CD'li kaset çalar, tepegöz,

- Kitaplık ve bir kitaplık görevlisi, bilgisayar ve elektronik eğitimi almış teknisyen, laboratuvar meslek lisesi çıkışlı iki laborant, sağlık görevlisi. Ayrıca atanacak öğretmen en az 5 yıl deneyimli olmalı, 3 yıllık yönetim deneyimli müdür, müdür ve müdür yardımcılarının yurtdışında eğitim ya da yönetim deneyimi alması şart koşulmaktadır.

MLO standartlarına ulaşmak için ikili eğitim yapan okulların tekli eğitime geçmeleri gerekmektedir. 51 bin okulun 40 bini tekli, 11 bini ikili öğretim yapmaktadır. 11 bin okul tekli eğitime hangi ödenekle geçeceği sorusu yanıtsız kalmaktadır. İlköğretimde sınıf başına ortalama öğrenci mevcudu; Adana'da 57, Adıyaman'da 44, Ankara'da 51, Kocaeli'de 51, Batman'da 60'tır. Sınıf mevcudu, 51 bin okulda 30 kişiye düşürülecektir. TKY ile eğitimin kalitesini yükseltmek, sınıf mevcutlarını 30'a çekmek, 1-2-3 ve 4-5. sınıfların aynı öğretmen tarafından okutulduğu, sabah-öğle devrelerinin olduğu binlerce okulumuz, MLO standartlarını nasıl yakalayacaktır?

TKY'nin buraya kadar anlattığımız tüm kurulları oluşturulmuş durumdadır. Fakat bu okullarda, eski yönetmelikler ve bürokratik ilişkiler, hiyerarşi, ücret sistemi aynen devam etmekte, eski sistem ve programla yeni çözüm üretilmek istenmektedir. Bu projenin finansının, işyerlerinde sosyal, kültürel etkinliklerden ve bağışlardan sağlanacağı ileri sürülmektedir. Bu kadar önemsenen "çağdaş" proje için kaynak olarak, orta çağ mantığı ile, para toplama, bağış vb. çözümler belirlenmiştir. Genel bütçeden eğitimin payını arttırmadıkça "eğitime katkı payı" adıyla toplanan paralarla eğitimin sorunlarının bu projelerle çözülemeyeceği bu uygulamanın kendisi açıkça göstermektedir. Söz konusu uygulamalar, TKY anlayışı ile, demokratik yönetim ve

katılımcılığın gerçekleşmesinin mümkün olmadığını açıkça göstermiştir. Yapılan en önemli şey, "nitelikli sınıflar" oluşturmak için velilerden çeşitli miktarlarda paralar toplamak olmuş, para vermeyenlerin sınıfları ayrılarak öğrenciler arasında ayrımcı bir politika izlenmiştir.

Bu proje çevresinde tüm okulların Müfredat Laboratuvar Okullarının sahip olduğu alt yapıya ulaşması hedeflenmektedir. Bu alt yapının finansmanının her okulun kendisinin sağlayacağı, bunun için ek bir ödeneğin yeterli kaynak olmadığına okullara verilemeyeceği bizzat bakanlık tarafından vurgulanmaktadır. Dolayısıyla eğitimin fatura yine öğrencilere ve velilere çıkarılmaktadır. Gelir seviyesi yüksek olan bölgelerdeki bazı okulların istekli velileri ile bu alt yapının oluşturulması, düşük gelir seviyesindeki ve kırsal kesimdeki okullardan daha erken olacaktır. Kırsal kesimlerdeki okullarda veli istese de ekonomik katkı sağlanamayacak, okullar arası teknolojik ve fiziksel niteliklerde büyük farklılıklar doğacaktır. Hatta aynı okul içinde nitelikli sınıflar oluşmaya ve para aktarımı yapan velinin çocukları bu sınıflara kaydolması uygulaması başlamış durumdadır. Bu eğitimdeki fırsat eşitliğini bir kez daha zedelemektedir. Aynı okul binası içinde, parası olanın daha nitelikli sınıflarda, para veremeyenlerin, kalabalık ve ders araç-gereçleri açısından yetersiz sınıflarda eğitim yapması pratik olarak yaşanır hale gelmiş durumdadır.

ii) Okul Gelişimi Yönetim Ekipleri (OGYE)

Okul Gelişimi Yönetim Ekipleri (OGYE), içinde okul idare temsilcisi, öğretmen temsilcisi, öğrenci temsilcisi, veli temsilcisi, sanayi ve ticaret odaları temsilcisi, sivil toplum örgütü temsilcisinin yer aldığı ve en önemli hedefi okullarda Toplam kalite yönetimini